

Πρόσωπο και καθρέφτης

Διαδικτυακό μάθημα για τη Νέα Ελληνική Γλώσσα και Λογοτεχνία
Α΄ Β΄ και Γ΄ Λυκείου

Η πρόταση για το διαδικτυακό μάθημα περιλαμβάνει μια ποικιλία κειμένων: αποσπάσματα από άρθρα, τραγούδια, απόσπασμα από θεατρικό έργο (βίντεο), λογοτεχνικό κείμενο, σκίτσα. Τα συνοδεύουν δραστηριότητες κατανόησης και παραγωγής λόγου καθώς και δημιουργικές εργασίες.

Κείμενο I

Γ. Επτακοίλη και Μ. Πουρνάρα
Στην εποχή των smartphones
(απόσπασμα)

[...] «Παρακολουθούσα πρόσφατα μια ομάδα μαθητών από τις ΗΠΑ που πραγματοποιούσε επίσκεψη στην Ακρόπολη με τον καθηγητή τους και έναν ξεναγό. Δύο έφηβες κρατούσαν ένα selfie stick και ενώ ήταν εξουθενωμένες από την κούραση, κάθε τόσο φορούσαν ένα ψεύτικο χαμόγελο και έκαναν μια λήψη με φόντο την Αθήνα.

Ήταν μια “μάσκα” που μπαινόβγαίνει στο πρόσωπό τους. Αναρωτιόμουν ποιες θα είναι οι αναμνήσεις τους όταν γυρίσουν πίσω στην Αμερική. Διότι αυτή η καταγραφή των βιωμάτων, απλώς μετατρέπει τη μνήμη μας σε έναν πολτό και εμάς σε παρατηρητές και όχι συμμετέχοντες της ζωής. Κάποτε μια εποχή είχε τη δική της χαρακτηριστική εικόνα. Τώρα είμαστε στο φλου». [...]

Γιούλη Επτακοίλη, Μαργαρίτα Πουρνάρα, *Στην εποχή των smartphones...*, Η [Καθημερινή 8/11/2015](#)
(Ανακτήθηκε από την [Πολύτροπη Γλώσσα](#)) Τελευταία προσπέλαση 01/04/2020

Κείμενο II

Σουζάνα Παπαφάγου
Ψευδής εαυτός

«Εστιάζουμε συνεχώς στις μεμονωμένες στιγμές, τελικά όμως δεν επενδύουμε ούτε στο χθες, ούτε στο αύριο, ούτε στο εδώ και τώρα. Επενδύουμε σε αυτό που επιθυμούμε να προβάλουμε στους άλλους. Η προσπάθεια να προβάλουμε την εικόνα μας συνδέεται άμεσα με το ναρκισσιστικό πλέγμα που υπάρχει σε όλους μας αλλά σε διαφορετικές διαβαθμίσεις. Όσο πιο χαμηλή είναι η αυτοεκτίμησή μας, τόσο προσπαθούμε να επιβιώσουμε φωτογραφίζοντας, κυριολεκτικά, στιγμιότυπα άδεια, κενά από συναισθηματικές επενδύσεις. Μέσα από φωτογραφίες και “τσιτάτα” εμφανίζεται ένας εαυτός ψευδής, που τον φοράμε σαν ρούχο.

Έτσι, δημιουργούμε στην ουσία μια φαντασιωσική σχέση με την ομάδα των ανθρώπων που μας περιβάλλουν και αντιλαμβανόμαστε τον εσωτερικό κόσμο μας από την αντανάκλασή μας στις οθόνες των άλλων. Όταν δεν βρίσκουμε την ανταπόκριση που περιμένουμε, τότε δημιουργείται εντός μας μια μεγάλη αναταραχή. Η ίδια αναταραχή επικρατεί και όταν κλείνει το κινητό μας τηλέφωνο, όταν για παράδειγμα πέφτει η μπαταρία του, είναι σαν να σβήνει μαζί και ο καθρέπτης μας. Σαν να μην υπάρχουμε...».

Γιούλη Επτακοίλη, Μαργαρίτα Πουρνάρα, *Στην εποχή των smartphones...*, Η [Καθημερινή 8/11/2015](#)
(Ανακτήθηκε από την [Πολύτροπη Γλώσσα](#)) Τελευταία προσπέλαση 01/04/2020

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. «...η καταγραφή των βιωμάτων, απλώς μετατρέπει τη μνήμη μας σε έναν πολτό και εμάς σε παρατηρητές και όχι συμμετέχοντες της ζωής». Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με αυτή την άποψη (κείμενο Ι) για τις φωτογραφίες selfies; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας τεκμηριωμένες.
2. Πώς αντιλαμβάνεστε τις δύο τελευταίες φράσεις (κείμενο Ι): «Κάποτε μια εποχή... είμαστε στο φλου»;
3. Η Σουζάνα Παπαφάγου (κείμενο ΙΙ) δίνει μια ψυχολογική ερμηνεία στη σύγχρονη τάση να φωτογραφιζόμαστε συνεχώς. Ποιο θεωρεί ότι είναι το κίνητρο που μας ωθεί και ποιες οι συνέπειες; Συμφωνείτε; Ποια είναι η δική σας ερμηνεία για το θέμα;
4. Να αναζητήσετε στα λεξικά τον όρο *ναρκισσισμός*, προκειμένου να κατανοήσετε καλύτερα τον όρο *ναρκισσιστικό πλέγμα* που χρησιμοποιεί η Σ. Παπαφάγου (κείμενο ΙΙ). Να αναζητήσετε, επίσης, τον μύθο του Νάρκισσου στο [Μυθολογικό Λεξικό του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας](#) και να συζητήσετε σχετικά με τον συμβολισμό του.
5. Να ακούσετε το τραγούδι [Νάρκισσος](#) (Ερμηνεία Μ. Φραγγούλης, μουσική Δημήτρης Μαραμής, στίχοι Σωτήρης Τριβιζάς). Ποια στοιχεία του μύθου εντοπίζετε στο τραγούδι; Νομίζετε ότι η ομορφιά μπορεί να κρύβει παγίδες;

Οι στίχοι του τραγουδιού;

Πρόσεχε, αγόρι, μη γλιστρήσεις
και πέσεις μες στον ποταμό.
Είναι στα βάθη του ένα ρόδο,
μέσα στο ρόδο, άλλο ποτάμι·
μέσα στο ρόδο είμ' εγώ.

Τ' αγόρι χάθηκε στο ρέμα,
στον αφρισμένο ποταμό.
Τότε κατάλαβα, ποιος ήταν
κι άλλο δεν έχω να σας πω.

Θε μου, αγόρι, πως γλιστράνε
τα μάτια μου μες στο νερό!
Είναι στα βάθη του ένα ρόδο,
μέσα στο ρόδο, άλλο ποτάμι
και στο ποτάμι είμ' εγώ.

Τ' αγόρι χάθηκε στο ρέμα,
στον αφρισμένο ποταμό.
Τότε κατάλαβα, ποιος ήταν
κι άλλο δεν έχω να σας πω.

Τ' αγόρι χάθηκε στο ρέμα,
στον αφρισμένο ποταμό.
Τότε κατάλαβα, ποιος ήταν
κι άλλο δεν έχω να σας πω.

Όσκαρ Ουάιλντ
(Πεζό ποίημα)

Όταν ο Νάρκισσος πέθανε, η λιμνούλα στην οποία καθρεπτιζόταν έβαλε τα κλάματα. Οι νύμφες Ορειάδες τη συμπόνεσαν. Είχε δίκιο να κλαίει καθώς έχασε έναν τόσο όμορφο σύντροφο.

-Ήταν όμορφος ο Νάρκισσος ; ρώτησε η λιμνούλα.

-Και ποιος άλλος μπορεί να το ξέρει αυτό καλύτερα από σένα αποκρίθηκαν οι Ορειάδες.

Από μας περνούσε μόνο από μπροστά χωρίς να μας δίνει καθόλου σημασία. Εσένα αναζητούσε πάντοτε, και ξάπλωνε στην όχθη σου, και έσκυβε και κοίταζε τα νερά σου και καθρέπτιζε την ομορφιά του.

Κι η λιμνούλα απάντησε:

-Εγώ όμως τον Νάρκισσο τον αγαπούσα, γιατί όταν έσκυβε από την όχθη μου και καθρεπτιζόταν, έβλεπα μέσα στα μάτια του την δική μου ομορφιά.

Όσκαρ Ουάιλντ, Πεζό ποίημα

Πηγή: <http://logotexnikesmikrografies.blogspot.com/2012/11/oscar-wilde.html>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

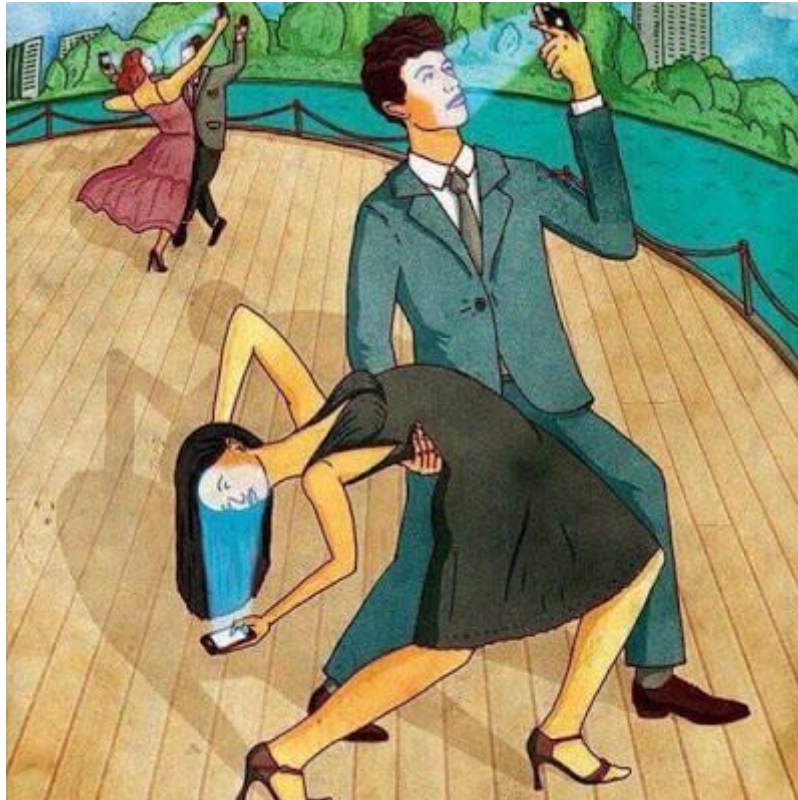
1. Ο Όσκαρ Ουάιλντ βλέπει με τη δική του ματιά το μύθο του Νάρκισσου. Ποια καινούρια στοιχεία έχει προσθέσει; Μπορείτε αλλάζοντας μερικά από αυτά ή προσθέτοντας νέα να δώσετε άλλη τροπή στον μύθο;
2. Να ακούσετε το απόσπασμα από το θεατρικό έργο του Νότη Περγιάλη "[Ηχώ και Νάρκισσος](#)" με τον Δημήτρη Χορν και την Έλλη Λαμπέτη. Μπορεί να αγαπήσει ένας νάρκισσος, σύμφωνα με το θεατρικό απόσπασμα;

Κείμενο IV

Πηγή: <https://www.ilustra.org/pin/technology-against-poverty/>

Κείμενο V

ILYA KUTOBOY, Πηγή: <http://www.24hviralphotos.com/15-illustrations-which-demonstrate-that-the-world-is-a-crazy-place-15-pics/>

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Να συζητήσετε την πρώτη εντύπωση που σας δημιουργούν τα σκίτσα (κείμενο III, κείμενο IV)
 - α) γιατί νομίζετε ότι οι καλλιτέχνες επέλεξαν να δημιουργήσουν αυτά τα σκίτσα;
 - β) να γράψετε μία λεζάντα για το καθένα σκίτσο.
2. Να προσπαθήσετε να δημιουργήσετε μια σύντομη φανταστική ιστορία (150 - 200 λέξεις) με το σκίτσο/σκίτσα που θα επιλέξετε.

Κείμενο VI

Φοίβος Δεληβοριάς

Ο καθρέφτης

Έχω μπροστά μου συνεχώς έναν καθρέφτη που μ' εμποδίζει ότι είναι πίσω του να δω δεν έχω δει ποτέ μου πιο μεγάλο ψεύτη και το χειρότερο, είναι όμοιος εγώ...

Δείχνει πολύ καλός ενώ εγώ δεν είμαι,
δείχνει κακός ενώ δεν είμαι ούτε αυτό
'Όσοι μου λένε "φίλε όπως είσαι μείνε"
είναι όσοι χάψαν τον αντικατοπτρισμό

Έναν καθρέφτη συνεχώς έχω μπροστά μου
πάνω του πέφτει και ραγίζεται η καρδιά μου
πάνω του πέφτει και ραγίζεται η καρδιά μου,
ένα καθρέφτη συνεχώς έχω μπροστά μου...

Αντανακλά αυτά που θέλουν οι γυναίκες
κι έτσι τις πείθει ότι είμαι το άλλο τους μισό
μπροστά του γδύνονται του λεν(ε) γλυκές κουβέντες,
πίσω απ' το τζάμι εγώ ολομόναχος κοιτώ

Κάνει παιχνίδι ως και με τα πρότυπά μου
τις θείες φωνές που μου μιλούσανε παιδί
τις φέρνει απέναντι μου και στα κυβικά μου
πάω να τις φτάσω και τσουγκρίζω στο γυαλί

Έναν καθρέφτη συνεχώς έχω μπροστά μου
πάνω του πέφτει και ραγίζεται η καρδιά μου
πάνω του πέφτει και ραγίζεται η καρδιά μου,
ένα καθρέφτη συνεχώς έχω μπροστά μου...

Ξέρω πως όλοι πια πιστεύουν σε καθρέφτες
σε οθόνες σε φωτοτυπίες και προβολείς
μέχρι παιχνίδια έχουν βγάλει που οι παίκτες
ζουν σε μια γυάλα και τους βλέπουμε όλοι εμείς

Μα εγώ θα κάνω τον καθρέφτη μου κομμάτια
ξέρω ότι αυτό που κρύβει πίσω του είσαι εσύ
εσύ που ψάχνεις μεσ' τα μαύρα σου τα μάτια
να καθρεφτίζεις μόνο εμένα στην ζωή

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. «Έχω μπροστά μου συνεχώς έναν καθρέφτη που μ' εμποδίζει ότι είναι πίσω του να δω...»

Πιστεύετε ότι οι άνθρωποι αρέσκονται να κατασκευάζουν καθρέφτες, όπως αυτοί που περιγράφονται στους στίχους του τραγουδιού κι αν ναι, γιατί;

2. Από πού αντλεί κανείς, σύμφωνα με τους στίχους του τραγουδιού, στοιχεία προκειμένου να κατασκευάσει το/α είδωλο/α που προβάλλει στον καθρέφτη του;
3. «Έτσι, δημιουργούμε στην ουσία μια φαντασιωσική σχέση με την ομάδα των ανθρώπων που μας περιβάλλουν και αντιλαμβανόμαστε τον εσώτερο κόσμο μας από την αντανάκλασή μας στις οθόνες των άλλων»: Πώς συνομιλεί το κείμενο 2 με τους στίχους του τραγουδιού του Φ. Δεληβοριά.
4. Ποιες ομοιότητες και ποιες διαφορές παρουσιάζει ο καθρέφτης που παρουσιάζει ο Φοίβος Δεληβοριάς με τις selfies; Να απαντήσετε σε ένα σύντομο κείμενο αξιοποιώντας, αν θέλετε, στοιχεία από τα κείμενα 1 και 2.
5. Να αφήσετε το σχόλιό σας για το τραγούδι στο Youtube.

Κείμενο VII

Siouxsie & The Banshees - Hall Of Mirrors (Kraftwerk cover)

She stepped into the hall of mirrors Where she discovered a reflection of herself	Μπήκε στην αίθουσα με τους καθρέφτες Εκεί ανακάλυψε μια αντανάκλαση του εαυτού της
Sometimes she saw her real face And sometimes a stranger at her place	Μερικές φορές έβλεπε το πραγματικό της πρόσωπο Και κάποιες άλλες μια ξένη στη θέση της
Even the greatest stars find their face in the looking glass Even the greatest stars find their face in the looking glass	Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ ανακαλύπτουν τον εαυτό τους στον καθρέφτη Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ βρίσκουν το πρόσωπό τους στον καθρέφτη
She fell in love with the image of herself and suddenly the picture was distorted	Ερωτεύτηκε την εικόνα της Και ξαφνικά η εικόνα παραμορφώθηκε
Even the greatest stars dislike themselves in the looking glass Even the greatest stars dislike themselves in the looking glass	Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ αντιπαθούν τον εαυτό τους στον καθρέφτη Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ αντιπαθούν τον εαυτό τους στον καθρέφτη
She made up the person she wanted to be And changed into a new personality	Έφτιαξε το πρόσωπο που ήθελε να είναι Και άλλαξε σε μια νέα προσωπικότητα
The artist is living in the mirror With the echoes of himself	Ο καλλιτέχνης ζει μέσα στον καθρέφτη Με την ηχώ του εαυτού του
Even the greatest stars change themselves in the looking glass Even the greatest stars live their lives in the looking glass Even the greatest stars fix their face in the looking glass Even the greatest stars fix their face in the looking glass Even the greatest stars live their lives in the looking glass Even the greatest stars live their lives in the looking glass	Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ αλλάζουν τον εαυτό τους στον καθρέφτη Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ ζουν τη ζωή τους στον καθρέφτη Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ διορθώνουν το πρόσωπό τους στον καθρέφτη Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ διορθώνουν το πρόσωπό τους στον καθρέφτη Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ ζουν τη ζωή τους στον καθρέφτη Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ ζουν τη ζωή τους στον καθρέφτη
Even the greatest stars...	Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ...
Fix your face in the looking glass	διορθώνουν το πρόσωπό σου στον καθρέφτη
	Μετάφραση: Πανταζής Μητελούδης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. «She made up the person she wanted to be / And changed into a new personality» (Έφτιαξε το πρόσωπο που ήθελε να είναι/ Και άλλαξε σε μια νέα προσωπικότητα): Γιατί μια γυναίκα ή ένας άνδρας θέλουν να αλλάξουν τον εαυτό τους φτιάχνοντας και προβάλλοντας μια διαφορετική εικόνα, σύμφωνα με τους στίχους του τραγουδιού; Έχετε να προσθέσετε κι άλλους λόγους;

2. «Even the greatest stars... Fix **your** face in the looking glass» (Ακόμα και οι μεγαλύτεροι σταρ... διορθώνουν το πρόσωπό **σου** στον καθρέφτη). Η αλλαγή του αντικειμένου του ρήματος στον τελευταίο στίχο, ποια άλλη διάσταση προσθέτει στο θέμα του τραγουδιού; Με αφορμή αυτόν τον στίχο να γράψετε μια σελίδα στο προσωπικό σας ημερολόγιο που να αρχίζει: Θέλω (ή δεν θέλω) να μοιάσω...
3. Να αφήσετε το σχόλιό σας για το τραγούδι στο Youtube.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΓΙΑ ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ

1. Να γράψετε ένα κείμενο με τη μορφή ημερολογίου, όπου θα καταθέσετε τις σκέψεις και τα συναισθήματά σας για κάποια/ες selfie/s που βγάλατε.
2. Να προσπαθήσετε να γράψετε δικούς σας στίχους και να οργανώσετε, στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης που χρησιμοποιείτε, έναν διαγωνισμό στίχου με θέμα «Πρόσωπα και καθρέφτες».
3. Προσπαθήστε να συγκεντρώσετε σύντομα κείμενα και τραγούδια, αν θέλετε δημιουργήστε και δικά σας, σχετικά με τα προσωπεία που συχνά φοράμε οι άνθρωποι στην καθημερινή μας ζωή προσπαθώντας να ξεγελάσουμε τον εαυτό μας και τους άλλους.
Να δημιουργήσετε ένα έγγραφο Google doc και αφού τα επικολλήσετε να συνθέσετε και να συνδιαμορφώσετε με αυτά το περιεχόμενο μιας ραδιοφωνικής εκπομπής, που θα παρουσιάσετε στο σχολικό ραδιόφωνο (Euroripian School Radio). Περισσότερες πληροφορίες για τη δημιουργία της δικής σας εκπομπής μπορείτε να δείτε [ΕΔΩ](#).